

DECIZIE nr. 465 din 16 iunie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 din Codul penal

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 598 din 7 august 2015**

Data intrării în vigoare 07-08-2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Marieta Safta	- prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 109 din Codul penal, excepție ridicată de Anton Ungureanu în Dosarul nr. 18.513/300/2013 al Curții de Apel București - Secția I penală, și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 134 D/2015.
2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Prim-magistratul-asistent referă că autorul excepției a depus la dosar o cerere de judecare a cauzei în lipsă.
3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Arată că stabilirea unei durate fixe a măsurii obligării la tratament medical nu este posibilă având în vedere natura acesteia. În plus, există un control legal al acestei măsuri, Codul de procedură penală reglementând o serie de garanții în acest sens.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia penală nr. 38/C din 19 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 18.513/300/2013, Curtea de Apel București - Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 din Codul penal, excepție ridicată de Anton Ungureanu în cadrul contestației formulate împotriva sentinței prin care instanța de judecată a respins cererea de încetare a măsurii de siguranță a obligării la tratament medical.
5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textul de lege criticat încalcă dreptul la liberă circulație și la viață intimă, familială și privată, întrucât nu este prevăzută o durată sau un control legal al măsurii de siguranță a obligării la tratament medical.
6. Curtea de Apel București - Secția I penală consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că prevederea unei durate fixe a măsurii nu este posibilă având în vedere natura acesteia și imposibilitatea prevederii unui interval de timp în care starea de sănătate a unei persoane se ameliorează în așa fel încât nu mai necesită tratament medical. Se arată, totodată, că nu se încalcă niciun drept garantat prin Constituție, atâta timp cât singura obligație derivând dintr-o astfel de măsură de siguranță vizează urmarea unui tratament medical, nefiind astfel afectate drepturile la care petentul a făcut referire.
7. În conformitate cu dispozițiile [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.
8. Avocatul Poporului a transmis punctul său de vedere cu Adresa nr. 1.530 din 9 martie 2015, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 1.463 din 12 martie 2015, prin care apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Arată că măsurile de siguranță au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală. Chiar dacă pentru măsura de siguranță a obligării la tratament medical legea nu prevede o durată maximă (așa cum o face în cazul pedepselor), această sancțiune va fi revocată dacă făptuitorul se însănătoșește sau apare o ameliorare a stării de sănătate care înlătură starea de pericol ce a stat inițial la baza luării acestei măsuri. Măsura de siguranță a obligării la tratament medical dispusă provizoriu pe parcursul procesului penal va putea fi revocată chiar mai înainte de finalizarea procesului, pentru aceleași motive menționate. Prin urmare, pentru măsura de siguranță a obligării la tratament medical este prevăzut un control legal, întrucât, de îndată ce a dispărut starea de pericol, care reprezintă temeiul luării acestei măsuri, această sancțiune va fi ridicată.
9. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere al Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 109 din Codul penal - Obligarea la tratament medical, având următorul cuprins:

"(1) Dacă făptuitorul, din cauza unei boli, inclusiv cea provocată de consumul cronic de alcool sau de alte substanțe psihoactive, prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat să urmeze un tratament medical până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(2) Când persoana față de care s-a luat această măsură nu urmează tratamentul, se poate dispune internarea medicală.

(3) Dacă persoana obligată la tratament este condamnată la o pedeapsă privativă de libertate, tratamentul se efectuează și în timpul executării pedepsei."

12. În opinia autorului excepției, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 23 - Libertatea individuală, art. 25 - Libera circulație, art. 26 - Viața intimă, familială și privată și art. 53 - Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată.

14. Astfel, obligarea la tratament medical reglementată de prevederile art. 109 din Codul penal constituie o măsură de siguranță, respectiv un mijloc de constrângere cu caracter preventiv, destinat înlăturării unei stări de pericol care a contribuit sau ar putea contribui la săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală. Această stare de pericol, distinctă de pericolul social pe care îl prezintă infracțiunea, privește persoana făptuitorului, decurgând din situația specială în care se află acesta "din cauza unei boli, inclusiv cea provocată de consumul cronic de alcool sau de alte substanțe psihoactive".

15. Dat fiind acest caracter, legea prevede posibilitatea obligării la tratament medical, "până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol", durata măsurii fiind astfel circumstanțiată în considerarea motivului care a determinat dispunerea sa. Măsura va înceta în condițiile legii dacă făptuitorul se însănătoșește sau apare o ameliorare a stării de sănătate care înlătură starea de pericol ce a stat inițial la baza luării acestei măsuri (în condițiile art. 567 din Codul de procedură penală - Obligațiile în legătură cu tratamentul medical și art. 568 din Codul de procedură penală - Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical).

16. Așa fiind, sunt întrunite în cauză condițiile stabilite de art. 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale, respectiv: măsura este dispusă prin lege, în scopul apărării ordinii publice, drepturilor și libertăților celorlalți, fiind necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol determinată de starea psihofizică a făptuitorului, generată de boală, inclusiv de consumul cronic de alcool sau de alte substanțe psihoactive. Nu se poate reține vreo discriminare sau lipsă de proporționalitate a acestei măsuri în raport de situația care a determinat-o. Cât privește durata măsurii, aceasta a fost circumstanțiată de legiuitor în considerarea specificului menționat, fiind de asemenea prevăzut și un control legal al acesteia. Astfel, potrivit art. 567 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical are obligația de a comunica instanței dacă, datorită ameliorării stării de sănătate a persoanei în cauză, efectuarea tratamentului medical nu se mai impune.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Anton Ungureanu în Dosarul nr. 18.513/300 /2013 al Curții de Apel București - Secția I penală și constată că dispozițiile art. 109 din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București - Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 16 iunie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Prim-magistrat-asistent,

Marieta Safta